

Káragjógv halda menn fara og verða heilt ógjörlikt — ella í hvussu so er eitt so trupult og djúrt verk, at tað kemst ikki frá tí.

Tað er tí farið at hugsast um at skjótasti og lættasti mátin er at gera tunnel-gjøgnum fjallið. Hon styttrir nógv um vegin, og tað meínast at tað verður nógv biligari at høgga tunnelli enn at fara undir henda langa og óhøgga vegin upp um fjallið.

Ti er tað ikki rætt sum Dimmalætting skripar, at hetta er ein av hesum villu ørvitshugsanum sum vissir menn ganga og mála um, og sum Onglendingar nú teir hava verið í Føroyum undir krignum við síni vegabýgging og aðrari bygging hava birt upp undir. Hvussu ið vordid verður við hesi góðu tunnelli, skal her einki meira sigast um, og um verkið er gjörlikt at fullføra ella ikki. Bara skal leggjast afturat, at tað er ikki vert at leggja einstakar menn og kriggið undir alt, og fyri tí at okkum ikki dárar vissar menn og nógv av gerðum teirra, so kunnu vit viðkenna at okkurt av tí, teir seta fram kann tó skil og góð meining vera í.

Seyðurin.

Alistøðir (kynbótastøðir)

Tað er gamalt at menn hava leita á góð seyðapláss, fyri at fáa sær sleppiseyð hagani, deils fyri at umganga blóðslektskap og deils fyri at fáa betri og liviligi áseyð, í eins egna haga. Hetta er tørvandi og helst tá man skal nýta veðr istaðin fyri veðurlamb.

Menn eru ofta illa til friðs við aliseyðin teir keypa, og grundin er tann, at hann ið letur, veit ofta líka lítið, sum tann ið keypur, hvat ella hvussu avkomið kann arta seg, tí vit hava ongáttar bókur, hvørki ærbók ella veðrabók.

Okkum vantar seyðalistøð og har til seyðaroyndarstøð í samband við búnaðarskúla.

Tað er nevan nakað at ívast í, at vit í okkara seyðaslagi kunna fáa góða og kraftiga seyðarót, um vit av álvara fara undir at bota um kyni. (Men á henda hátt, sum tí verri enn er fyri tað mesta, at paringin fer fram, eins og tað vóru villini djór, uttan »kontroll« av nøkrum slag. Veðurlambi gongur og rælur úr einum oyggjarendi og aftur í annan, líka frá mikkjalsmessu til trettanda).

Tað eru um 100 ár, síðan Norreg fekk sínar fyrstu al- og royndarstøðir. Úr teirra gamla seyðaslag (sama sum okkara) hava teir við útlendskan seyð krossa so, at teir fyri langt síðan hava gjørt trý seyðaslag, sum eru norsk, og sum hóska á tey ymsu hagalandi í Norreg eru.

Út ímóti 1900 fingi íslendingar sínar alistøðir, teir hava havt frá 8 til 12 í tali, runt um í landinum.

Fyri tað mesta hava teir sitt egna seyðaslag. Tó hava teir nú góðar stóvnir í nøkrum sýslum sum er krossa við Skeivót ella Leister. (Vegna fára fyri seyðasjúku, uttanifrá, flúgva teir til Íslands enska veðra set).

Frá alistøðunum, royndarstøðunum og framsýningum koma frágreiðingar árliga, úr árbókum og veðrabókum sum so menn kunnu keypa sær ættferðan aliseyð.

T. d. »Tá Baldr (veðurin) var 7 vetrar gamal átti hann 46 synir undan sær, sum allir høvdu fingið 1. premiu og 21 av teim hartil eisini heiðurspremiu, fyri uttan teir ið fingi 2. og 3. Drápslombini eftir Brand yugu 23,4 kg pr. ár í fimin fylgjandi ár« (Búnaðarrit Íslands).

Í 1944 bleiv alistøðmálið lagt inn á Føroya lögting. Har varð heitt á tingið um at kanna máli og fáa framt. Longu í 1945 víðtekur tingið at alistøð skal setast á stovn. Og vonandi verður tað ikki óvleingi intill tað verður ein veruleiki.

Tá menn meina at tað er gald at taka eftir grannalondum, hvat seyðarøkt okkara viðvikir, so er tað ikki altíð beint, at halda so, tí her sum har, hvat hevur ikki seyðarøktin í Íslandi og Norreg nomi av útlendskari økt? Tað er ikki longur síðan enn í 1944 at íslendingar sendu Haldor Pálsson seyðaræðgevara til Ameriku fyri at kanna seyðarøktina har.

Stóra Bretland sum fyri nøkrum mannaminum síðani bert hevði 3—4 seyðakyn, hevur við krossing gjørt yvir 30 kyn, sum teir kunnu kalla ensk.

Hervið er ikki meint, at vit skulu fara at blanda okkara seyð við útlendskan uttan mál og mið. Tað eru kortini fleiri støð í Føroyum hvar royndir prógva at tað er gott.

Tó fær flestu blandingsroyndirnar í Føroyum eru líka pláneyrar í dag, sum tá R. C. Effersøe skrivaði um sama í 1886.

Sjáðurður Patursson.
Seyðaræðgevari.

Seteplir.

Vit kunna útvega til bygdafelegini dansk UP TO DATE seteplir, kontrolleraði av danske Landbotorenings Fælleskontrol Priserin er kr. 26,50 pr. sekk á 50 kg. fraktfrið leveraður (einkelt frakt). Peningurin má vera sendur okkum *samtíðis við orðrunum*. Vit kunnu ikki átaka okkum nakra ábyrgd av hvussu eplini eru tá tey koma fram og má hvør einstakur keypari sjálvur hava ábyrgd av tí hann keypir.

N. B.: Vit avgreiða ikki orðrar frá einstakum monnum, men einans *samtíðis orðrar* frá bygdafelegunum. Orðrarin mugu saman við peningin vera okkum í hondum seinast 14. februar.

Føroya Búnaðarfelag.

Ætlar fólkaflokkurin nú at styðja tey mál, sum hann fyrr hevur felt?

Javnaðarmanna uppskot hava mong havt ta vanlagnu á tingi, at hinir flokkarnir hava felt tey. Hvi? Ja, tað komi eg kanska til seinri; men spyrst tú hvi, so fært tú viðhvørt tað svar, at javnaðarmanna uppskotini hava verið so stórtøkin og kostnaðarmikil, at tað var ógjörlikt hjá hinum flokkunum at greiða atkvøðu fyri teim.

Men hvat hendir?

Tað ljóðar nakað ótrúligt, men lesa vit t. d. »Dagblaðið« í hesum døgum, so málur tað havnir, vegir, skip, ravmagn og Guð viti alt, fleiri ferðir dýrari enn tey uppskot javnaðarmanna, sum sambfl. og fólkaf. feldu á tingi.

Hvat ætlar fólkaf. nú? Allar Føroyar skulu hava ravmagn, sigur »Dagblaðið«, men blaðið gloymir sjálvandi at greiða frá, hvør ið skal betala. Javnaðarmenn høvdu uppskot á tingi um at avseta pening árliga 300 tús. kr. fyri at kunna útbýggja okkara fossar við tí endamáli at skapa idnað her á landi. Uppskotið varð felt av sambandsfl. og fólkaf.

Men nú skrivar »Dagblaðið« aftur um ravmagn — pengarnir koma seinri?!

Javnaðarmenn hava havt uppskot um at gera havnir og vegir og veita pening til vega nú, meðan yvirflóð av peningi er í landinum. Uppskotið varð felt av sambandsfl. og fólkaf.

Nú skrivar »Dagblaðið« um ein so stóran landsplán viðv. havnum og vegum, at hann á ein óhugnaligan hátt minnir nógv um tað, ið »Dagblaðið« skrivaði á sinni um havnina ið skuldi gravast niðan í Sandsvatn. Stórir amerikabátar skuldu sigla niðan í Sandsvatn — niðan í Traðardal á Sandi. Tá stóð valg fyri durum, og so verður mangt lagið skrivað; men hvat feilar »Dagblaðnum« nú? Man lögtingsval fara at verða í vár? Ja, hvør veit. Sjey lögtingsmenn eru farnir til Danmarkar at tingast við danska ríkisstýrið. Um hvat? Ja, tað veit fáur; tí fólkaf. fór av landinum við ongum uppskoti.

Framman undan valinum í nov. 1945 skrivaði »Dagbl.«, at nú skuldu teirra menn koma fram við inntøkuuppskoti; men kom tað nakrantíð? Nei. Prikkalógini er og verður tað einasta fullveldis- og inntøkuuppskot, vit fáa frá fólkaf.

Tá ið so er statt, eru ringar vónir fyri nøkrum positivum úrsliti úr Keypmannahavnarferð teirra sje. Hvat verður so? Einkin annað enn tað. At Danir siga teirra støðu, og so má tingið uppløyst, fyri at Føroya fólk kann taka endiliga avgerð við einum nýggjum lögtingsvali. Teir einastu av teim

sje, ið høvdu nakað uppskot at seta fram niðri, eru javnaðarmenninir P. M. Dam og Øregaard; men tað uppskotið miðar ímóti, at tingið skal betala so langt, tað ræður og skal ráða so langt, tað betalur. Men hvat kann tingið rinda? Harum skulu tingmenn tingast og koma á samt, tí 6 javnaðarmenn kunna ikki einsamallir viðtaka nakað, og sambandsmenn vilja ikki verða við. Tá ið so fólkaf. heldur ikki vil verða við, so fellur tað heila, t. v. s., at grundarlagið undir øllum, sum eitur sjálvstýri ella sjálvbjargni fellur burtur. — Hvat hendir so?

Sum frammanfyri sagt, so eru fólkaflokksbliðni farin at lova fólk gull og grønar skógir, og tá vita vit, at lögtingsval stendur fyri durum.

J. H. Danbjørg.

Varðin.

Hetta okkara einasta tíðarrit, ið vit bóru tokka til og gleddu okkum at fáa í hendi, tí tað var ein bóðberi um, at andligt liv livdi og treivst í hesum fjarskotnu oyggjum, hvør nú heilt, og ikki er frætt, um hann reiðiliga er deyður ella hann enn liggur og stríðist. Eitt hefti kom seinasta summer sum eitt gróðurboð, men tað var vist frá árinum fyri.

Ein veit ikki rættliga orsökina. Um tað er tað, at eingin skrivar, og tí einki tilfar er at fáa í hann. Tað skuldi tó nú kunna bettast um. Vit hava fingið samband aftur við Keypmannahavn, har okkara lærandi fólk heldur til, og tað skuldi havt okkurt áhugavert og forvitnisligt at sagt okkum.

Viðhvørt hoyrist, at tað eru prentingarviðurskiptini í havuðstøðnum, sum eru so út av lagi trupul og ólagalig, at menninir, ið ábyrgdina hava fyri tíðarritinum, fáa tað ikki frá sær. Tað kann væl vera, at hetta er so. Nevnast kann tó, at Havnin hevur nú fleiri prentsmiðjur, haðani óivað hópurin av prentingararbeiði verður latin. Og bliðini koma tá regluliga út, eins og ymisk onnur stórir verkir verða greidd úr hondum. Tá ið soleiðis er, mugu fólk hava orsaker at undrast og fregnast. — Halda prentsmiðjurnar, at Varðin er so litið verður, at tað loysir seg ikki at skunda sær við honum, alt annað kann fáa fyrirumning? Ella er felagið so fátækt, at tað ikki orkar at gjalda líkliga fyri prentingararbeiðið? Tað almenna skuldi tó átt eitt slag av hugi at styðja mentunarlígg framtek. Tað er fyri neyðini, sjálvandi, at vit spenna okkum út at byggja upp landið materielt, stímbra og menna vinnuliv og samferðslugreinar, men hin síðan av samfelagslavinum, tann andaliga, skuldi tá ikki verið vanrøkt. Eitt andaliga væl mergjað fólk er landsins størsta og besta ogn, og eftir tí vit mentunarlígg leggja frá okkum metir útheimurin okkum.